

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย อันประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย การกำหนดกรอบความคิดของการวิจัย การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๒ ประการคือ

๑. เพื่อศึกษาสภาพการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

การกำหนดกรอบความคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนจากเอกสารต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์ ผู้รู้และผู้ที่เกี่ยวข้องทางการวางแผนการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แล้วกำหนดเป็นกรอบความคิดของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งครอบคลุมเรื่องสำคัญ ๆ ที่ต้องการศึกษา ๒ เรื่อง คือ

๑. การเตรียมการก่อนการวางแผน
๒. การจัดทำแผน
๓. การปฏิบัติตามแผน
๔. การประเมินผล
๕. ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน
๖. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขการวางแผน

ในแต่ละเรื่องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การเตรียมการก่อนการวางแผน ประกอบด้วย
 - ๑.๑ การประชุมคณะครูและคณะกรรมการศึกษาเพื่อซักซ้อมความเข้าใจในการจัดทำแผน
 - ๑.๒ การจัดให้มีระบบข้อมูลและสารสนเทศ
 - ๑.๓ การกำหนดผู้รับผิดชอบในด้านการวางแผน
 - ๑.๔ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำแผน
 - ๑.๕ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
 - ๑.๖ การคาดคะเนแนวโน้มค่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๒. การจัดทำแผน ประกอบด้วย
 - ๒.๑ การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมาย
 - ๒.๒ การกำหนดโครงการและทรัพยากร ตลอดจนการจัดทำรายละเอียดของโครงการ
 - ๒.๓ การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ
 - ๒.๔ การจัดสรรทรัพยากร
 - ๒.๕ การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
๓. การปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วย
 - ๓.๑ การเตรียมบุคลากรให้เข้าใจถึงวิธีดำเนินการตามแผน
 - ๓.๒ การเตรียมทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรไว้ให้พร้อม
 - ๓.๓ การดำเนินการตามแผน
 - ๓.๔ การติดตามและนิเทศ โดยมีแผนการติดตามและนิเทศ
 - ๓.๕ การนำผลการติดตามมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขโครงการหรือการดำเนินการตามโครงการ
๔. การประเมินผล ประกอบด้วย
 - ๔.๑ การกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินผล
 - ๔.๒ การจัดทำแผนการประเมินผล
 - ๔.๓ การดำเนินการประเมินผล
 - ๔.๔ การรายงานผลการประเมิน

๔.๕ การนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขโครงการหรือวางแผนใหม่

๕. ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน ประกอบด้วย ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ ทุกกิจกรรมที่กำหนดไว้ในกรอบความคิดตั้งแต่ข้อ ๑ - ๔ และต้องการศึกษาว่า โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี มีปัญหาและอุปสรรคต่อไปนี้หรือไม่คือ

- ๕.๑ ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลในการวางแผน
- ๕.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดหน่วยงานที่มีความสามารถในการวางแผน
- ๕.๓ ปัญหาเกี่ยวกับการนำผลประโยชน์ส่วนตัวมาเกี่ยวข้องกับการวางแผน
- ๕.๔ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม
- ๕.๕ ปัญหาเกี่ยวกับการไม่เห็นความสำคัญของการวางแผน
- ๕.๖ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดปัจจัยในการวางแผน
- ๕.๗ ปัญหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และนโยบาย
- ๕.๘ ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล
- ๕.๙ ปัญหาอื่น ๆ

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยหัวหน้าสถานศึกษาและ
ผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา ของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดคนโทบุรี
จำนวน ๓๒ คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่มีทั้งหมด ๑๖ โรงเรียน เนื่องจากมีจำนวนค่อนข้างน้อย จึงทำการ
ศึกษาทั้ง ๑๖ โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย หัวหน้าสถานศึกษาจำนวน ๑๖ คน
และผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษาที่รับผิดชอบด้านการวางแผนอีกโรงเรียนละ ๑ คน รวม ๑๖ คนและ
รวมทั้งสิ้น ๓๒ คน

โรงเรียนขนาดกลางมีทั้งหมดจำนวน ๑๕ โรงเรียน เนื่องจากมีจำนวนค่อนข้างน้อย
จึงทำการศึกษาทั้ง ๑๕ โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย หัวหน้าสถานศึกษา
จำนวน ๑๕ คน และผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษาที่รับผิดชอบด้านการวางแผนอีกโรงเรียนละ ๑ คน
รวม ๑๕ คน และรวมทั้งสิ้น ๓๐ คน

โรงเรียนขนาดเล็กมีทั้งหมดจำนวน ๑๑ โรงเรียน เนื่องจากมีจำนวนค่อนข้างมาก
จึงสุ่มตัวอย่างมาศึกษาประมาณร้อยละ ๓๐ ได้จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ๑๕ โรงเรียน
กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย หัวหน้าสถานศึกษาจำนวน ๑๕ คน และผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา
อีกจำนวนโรงเรียนละ ๑ คน รวม ๑๕ คน และรวมทั้งสิ้น ๓๐ คน

การสร้างเครื่องมือสำหรับวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากกรอบความคิดของ การวิจัย นำเครื่องมือ
ไปทดลองใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยได้รับคำแนะนำและตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ จนได้เครื่องมือที่ถูกต้องสมบูรณ์ จึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี ๓ ชุด แต่ละชุดมีลักษณะดังนี้

- ชุดที่ ๑ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire)แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่
- ส่วนที่ ๑ สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ

ตรวจสอบรายการ(Check Lists)

ส่วนที่ ๒ สอบถามเกี่ยวกับการไต่หาหรือไม่ไต่หากิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกรอบความคิด ทั้งข้อ ๑ - ๔ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ ๓ สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน เฉพาะส่วนที่สำรวจพบว่า เป็นปัญหาของหน่วยงานอื่น จำนวน ๔ กลุ่มปัญหา เพื่อต้องการทราบว่าในโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดคนโทบุรีมีปัญหานั้นอยู่เพียงใด ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) นอกจากนั้นยังมีคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามถึงปัญหาที่สำคัญ เกี่ยวกับการวางแผนของโรงเรียนให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบอีกด้วย

ส่วนที่ ๔ สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดคนโทบุรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อคำถามมีลักษณะแบบปลายเปิด (ดูรายละเอียดของแบบสอบถามไต่ที่ภาคผนวก หน้า ๑๒๒)

แบบสอบถามชุดนี้ใช้สอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน ๑๓๒ คน

ชุดที่ ๒ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งถามเกี่ยวกับการดำเนินการ วิธีดำเนินการ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกรอบความคิดข้อที่ ๑ - ๔ นอกจากนั้นจะเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการวางแผนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดคนโทบุรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีลักษณะคำถามแบบตรวจสอบรายการและแบบปลายเปิด (ดูรายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ไต่ที่ภาคผนวก หน้า ๑๒๔)

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้สัมภาษณ์หัวหน้าสถานศึกษาจำนวน ๓๓ คน ประกอบด้วย หัวหน้าสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน ๔ คน ขนาดกลางจำนวน ๗ คน และขนาดเล็กจำนวน ๒๒ คน

ชุดที่ ๓ แบบศึกษาเอกสาร เป็นแบบสำหรับศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนของโรงเรียนว่ามีเท่าไร อะไรบ้าง เอกสารแต่ละเล่มมีเนื้อหาสาระอะไรบ้างที่สำคัญ (ดูรายละเอียดของแบบศึกษาเอกสารไต่ที่ภาคผนวก หน้า ๑๓๖)

แบบศึกษาเอกสารชุดนี้ใช้ศึกษาเอกสารของโรงเรียนทั้ง ๓๓ โรงเรียนตามชุดที่ ๒

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือผู้วิจัยขอความร่วมมือจาก
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทั้ง ๖ แห่งให้ช่วยแจกและช่วยเก็บให้ โดยส่งแบบสอบถามไป
จำนวน ๑๓๒ ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน ๑๑๕ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๒

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบศึกษาเอกสารเป็นเครื่องมือ
ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมดจนครบทั้ง ๓๓ โรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการต่อไปนี้

๑. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เฉพาะส่วนที่เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ
วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง
ในส่วนที่เป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง และในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด
วิเคราะห์เนื้อหา จักหมวดหมู่ของเนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง
๒. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหา จักหมวดหมู่ของเนื้อหา
แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง
๓. ข้อมูลที่ได้จากแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์เนื้อหา จักหมวดหมู่ของเนื้อหา
แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง